

Sapaatip akunneranik pujortarnaveersaarfirmmik pilersitsinissaq anguniaqqullugu Naalackersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Hans Enoksen, Siumut)

Akissuteqaat

(Peqqissutsimut Naalackersuisoq Agathe Fontain)

Siullermeerneqarnera

Inatsisartunut ilaasortaq Hans Enoksen, sapaatip akunneranik pujortarnaveersaarfirmmik pilersitsisoqarnissaannik siunnersuuteqarnera pillugu aammalu meeqqat inuusuttullu akornanni pujortartarnej pillugu tamakkiinerusumik paasisitsiniaalluni suliniarnerup aallunneqarnerulernissaannik kissaateqarnera pillugu Naalackersuisut qujassutigaat.

Meeqqat inuusuttullu peqqissuunerminni ileqqui akuttunngitsumik ilagisartakkaminni ikinngutit, ilaqqat aamma inersimasut allat peqqissuunikkut ileqqui tunngavigalugit pilersinneqarajuttarput. Taamaattumik inersimasuusugut inuusuttunut maligassiuiinissarput pingaaruteqarpoq.

2008-imi innuttaasut inersimasut pujortartartut 66%-inik amerlassuseqarput, tamannalu nunani avannarlerni allani qaffasinnerungaatsiarpoq. Tamakku saniatigut piffissami 2006-imiit 2010-mut ullut tamaasa meeqqat inuusuttullu pujortartartut amerlassusiat qaffarialaarsimasoq nalunaarsorneqarsimavoq, tamannalu ineriartorneruvoq ernumanartoq. Misissuinerigut arlalitsigut paasinarsisimavoq siusissukkut pujortartalernej sukanerusumik nikotinimik pinngitsuisinnaajunnaarnermik pilersitsisarpoq. Tamatuma kingunerikkajuttarjaa annertunerusumik tupamik atuineq taamalu timikkut tarnikkullu peqqissuuneramik ajornartorsiutinik amerlanerusunik, tamakkulu piffissaq ungasinnerusooq eqqarsaatigalugu peqqinnissaqarfimmut oqimaatsorsiorfitsissallutik nakorsaatinut- aamma katsorsaanernut aningaasartuuteqarnerulernikkut.

Ukiuni arlalinni inatsisit sukaterneqarsimapput, meeqqat inuusuttullu ulluinnaanni pujortartarnerup nalinginnaasumik ilaasunngorsinnaanera pinngitsoortinniarlugu. Tamatuma ilaatigut kinguneraa inunnut 18-init inorlugit ukiulinnut tupanit tunisassianit tunisisinnaanermik inerteqquteqalernej, kiisalu pineqartunut taakkununga paaqqinnittarfinni tamakkualu eqqaanni pujortarnerup inerteqqutaalerneranik.

Inuusuttut pujortartarnerup ajoqutaasumik sunniutaannik sunnertittartut amerlassusiisa ikilisinniarneri – toqqaannartumik toqqaannartuunngitsumilluunniit – sammissallugu pingaaruteqarpoq. Innuttaasut akornanni peqqissuunermi naligiinnissaq annertusisinniarlugu peqqinnartumik toqqaasinnaaneq ajornanngitsumik qinigassaasariaqarpoq. Taamaattoq kingullermik nioqqutissat eqqunneqartartut amerlassusiisa naatsorsoqqissaarnerisa nuannaajallannartumik ineriartortoqarnera takutippaat tassalu tupanit tunisassiat tikisinneqartartut annikilleriarsimmata. Taamaattumik naatsorsuutigaarput inuit peqqissuunissaannik suliniut Inuunerittap pinaveersaartitsilluni suliniutaa sunniutilerneratut.

Maannakkut ingerlatami Inuunerittami pujortartarnej pinaveersaartinneqarnissaa pingaartinneqarpoq. Meeqqanulli inuusuttunullu iliuuseqarnej sammisaammatt pingaaruteqarluinnartoq, inuit peqqissuunissaannik pilersaarut – Inuuneritta II-mi pingaarnerutinneqalersimavoq. Pujortartarnermi anguniakkanit pingasuusunit marluk meeqqat inuusuttullu amerlassusiisa ulluinnarni inuunermik ilaani pujortartartunut imaluunniit pujortarnermik misigitinneqartartunut killiliivigineqarnissaannut toqqaannartumik sammititaapput. Ilanngullugu Inuuneritta II-mi tullinnguuttumi immikkut sammisaqarluni ukiut ilanngutsinneqarsimapput, tassanilu 2014-imi pujortartarnej pingaarnertut sammineqarluni.

Maannangaaq pujortartarnej pillugu annertusisamik iliuuseqarnissaaq aallartissinnaajumallugu, “2012-2013-imi pujortartarnerup pinaveersimatinnissaa pillugu periusissiaq” suliarineqarpoq. Tassani aallaavigineqarput Inuuneritta II-mi anguniagaasut meeqqanut inuusuttunullu pujortartarnerup annikinnerusumik ussassaarutigineqartarnissaanut sammititaanerulluni.

Unammisitsineq “Atuaqatigiit pujortartartuunngitsut” ukioq manna qulingiluassaannik ingerlanneqarpoq atuartunullu akullerniittunut sammititaalluni. Unammisitsinermi tassani pinaveersaartitsilluni suliniutinut meeqqat inuusuttullu isumaat aallunniarneqarput, taakkunanilu qulakkeerneqarsinnaavoq, atuaqatigiinni atuartut tamarmik akullerniinnertik tamaat pujortartuussanngitsut.

Aammattaaq kigutigissaaneq pillugu atuarfimmi atuaqatigiinnut naammassisusannut paasisitsiniaaneq sammitinneqartoq pillugu suleqatigiinneq aallarteqqammerneqarpoq. Taamatut paasisitsiniaaneq nutaamik isiginnilerneramik pilersitsivoq tassalu kigutitsigut peqqissuunermut pujortartarnerup ajoqutaasumik sunniuteqartarnera sammineqarlerluni. Paasisitsiniaanerilli kisimik naammangillat, ilinniartitsinermillu aamma pissusilersornerup isummertarnerullu allanngortinneqarnissaannik tapersersiineramik ilaqartinneqassallutik, tamannalu ilaatigut peqqinnissaqarfimmit aamma sumiiffinni najugaqarfiusuni pinaveersaartitsineramik siunnersortinit suliarineqartussaalluni.

Naalakkersuisut nalilerpaat, piviusorsioruunngitsaq “Sapaatip akunneranik pujortarnaveersaarfimik” pujortarfioqqusaanngitsunik ingerlatsinissaaq. Kisiannili sapaatip akunnera 18 assigalugu, “Sapaatip akunnera pujortarnaveersaarfik” periarfissatsialaavoq pineqartumi oqallinnerup paasisitsiniaanerullu annertusineqarnissaanut tassuunakkoorlunilu ukiut tamaasa sammisanut assigiinngitsitaartunut ataatsimoorussamik iliuuseqartoqarsinnaassalluni.

Maannangaaq ukiumut ullut marluk immikkoortinneqareersimapput pujortartarnerup pinaveersimatinneqarnissaanut kiisalu meeqqanut inuusuttunullu annertunerusumik sammininnissamut. Taakku tassaapput “World No Tobacco Day”, ullormi 31. maj kiisalu “Kalaallit Nunaanni Meeqqat ulluat” ulloq 1. juni. Taamaattumik sapaatip akunnera 22-imut atatillugu “Sapaatip akunneranik pujortarnaveersaarfik” ingerlanneqartassasoq Naalakkersuisunit siunnersuutigineqarpoq.

Siunnersuutigineqartumi oqaatigineqarpoq, Namminersorlutik Oqartussat kiisalu kommunit sapaatip akunneranut pujortarfiumngitsumut aningaasartuutit matussusersinnaagaat pujortartarnerup pinaveersimatinneqarnissaanut 500.000 kronit immikkoortinneqarsimasut atorlugit. Tassani erseqqissaatigineqassaaq, aningaasat taakku immikkoortinneqarsimmata nunatsinni tamarmi iliuuseqarnissamut aammalu kommuniumngitsaq. Kommunit aningaasatigut atugassanik tunineqareertarput peqqinnissakku pinaveersaartitsiniarluni suliniutit matussutissaannik, taakkunungalu “Sapaatip akunnera pujortarnaveersaarfik” ilaasoq isumaqarfineqarpoq.

Siunnersuutip matuma iliuusaareersut tapersersormagit pujortartarnerullu pinaveersaartinneqarnis-
saanik siunissami suliniutaasussanut naapertuulluarmat Naalakkersuisunit siunnersuutip akuersissuti-
gineqarnissaa inassutigineqarpoq.